

1) תלמוד בבלי מסכת שבת דף קה עמוד ב דתניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: העומד על המת בשעת יציאת נשמה - חייב לקרוע, הא למה זה דומה - לספר תורה שנשרפה.

3) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קא עמוד א אמר רבה בר בר חנה: כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו. אמר להן, חמה עזה יש בעולם. התחילו הן בוכין ורבי עקיבא משחק. אמרו לו: למה אתה משחק? אמר להן: וכי מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: אפשר ספר תורה שרוי בצער, ולא נבכה?

8) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מז עמוד ב אמר רב הונא: תשעה וארון מצטרפין.

5) תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לג עמוד ב איבעיא להו: מהו לעמוד מפני ספר תורה? ר' חלקיה ור' סימון ור' אלעזר אמרי: קל וחומר, מפני לומדיה עומדים, מפניה לא כל שכן

4) רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק י הלכה ג ספר תורה שבלה או שנפסל נותנין אותו בכלי חרש וקוברין אותו אצל תלמידי חכמים וזו היא גניזתו, מטפחות ספרים שבלו עושין אותן תכריכין למת מצוה וזו היא גניזתן.

12) רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק א הלכה יא גויל של ספר תורה וקלף של תפילין או של ספר תורה צריך לעבד אותן * לשמן ואם עבדן שלא לשמן ו פסולין, לפיכך אם עבדן הכותי פסולין

כבוד אלה / דבריו היש - ת' Shekhar - 2)

ג) מועדי ד' אשר תקראו אתם מקראי קדש, אלה הם מועדי. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון וגוי (כ"ג, ב). והביא רש"י מהספרא, מה ענין שבת אצל המועדות וכי. ונראה, דהנה מבואר בגמי פסחים (ק"ז): דבראש חודש ויום טוב מברכים מקדש ישראל והזמנים, או מקדש ישראל וראשי חודשים, דישאל הוא דמקדשי להו. משא"כ בשבת, שאין אומרים מקדש ישראל והשבת, דקדושת השבת קביעא וקיימא מששת ימי בראשית] אכן נראה לומר שע"י אמירת הקידוש בשבת, כלל ישראל לא רק מזכיר ומצהיר שיש קדושה ליום השבת, אלא שעל ידי הקידוש אנחנו גם מקדשים את יום השבת. ומבחינה זו אף השבת מכלל המועדים היא, שכמו שאנחנו מקדשים את המועדים, כמו כן אנחנו מקדשים את יום השבת. ומן ההכרח לומר כן, שהרי להרבה פוסקים יש מצוה להוסיף תוספת שבת, ואם נאמר שכל כולה של קדושת השבת קביעא וקיימא, ואין בידינו לקדשה כלל, היאך שייך שנקדש את התוספת. אלא ודאי צ"ל שרק מכח זה שיש אף בחינה של קדושת המועדים גם בשבת, זהו מה שמאפשר לנו לקדש את ימן התוספת.

האפשר לתת את מה שאין?

אולם בקשר לתפקיד האנושי בהגשמת הקדושה, נתקלים אנו בקושי הלכתי. קבענו לעיל שקדושה היא תוצאה של פעולה אנושית; מתעוררת השאלה: איך יכול אדם לתת משהו שאין לו עצמו?

היהודי מבורך בקדושה

התירוץ לקושיא זו הוא פשוט - הקושיא מבוססת על הנחה מוטעית. אם ההלכה פסקה שפעולת האדם מקדשת את המקדש, את הימים טובים, את ספר התורה, סברה ההלכה שהאישיות היהודית נתברכה בכל אלה הקדושות.

הקדושה הפנימית נכנסת, באמצעות האדם, לתוך הקלף הלבן והאותיות השחורות.

ההלכה שהסופר חייב

להגות את המילה עובר לכתיבתה, מבטאת את הרעיון הנ"ל, שקדושת ספר התורה החיצוני נובע מן הספר תורה האישי החי, המעורה במעמקי הנשמה.

The sofer must have another Sefer Torah (or its text) in front of him to copy from for it is forbidden to write a single letter by heart and he must recite each word orally before writing.
Shulchan Aruch, Yoreh De'ah 274:2

צריך שיהיה לפניו ספר אחר שיעתיק ממנו שאסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב וצריך שיקרא כל תיבה בפיו קודם שיכתבנה.
שלהן ערוך יורה דעה רע"ב

מה משמעות ספרא רבה?

תמיד נתקשיתי בהבנת מאמרו של ר' אליעזר הגדול, סוטה י"ג ע"ב: "תניא, ר' אליעזר הגדול אומר, שנים עשר מיל על שנים עשר מיל כנגד מחנה ישראל בת-קול משמיע ואומר: וימת [שם] משה [עבד ה']". ספרא רבה דישראל."

ר' אליעזר באר "עבד ה'" במובן ספרא רבה: מהי משמעותו של תואר זה? שמשה היה לבלר? שהוא כתב את ספר התורה הראשון? תואר זה למשה הוא בלתי מובן.

בהקדמת הרמב"ם ליד החזקה הוא מצהיר בעקבות המדרש, שמשה כתב י"ג ספרי תורה שלמים; ספר תורה עבור כל שבט, וספר העזרה, עליו מסופר בפרשת וילך: "ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי הנושאים את ארון ברית ה'" (דברים ל"א, ט').

אמנם התואר נשאר ראוי לתשומת לב. האם אומנות הכתיבה הטכנית הוא הציון הגדול, בו מוכתר משה רבינו לפני מותו? האין שבחים גדולים יותר שיכולה היתה הבת קול להעטיר על משה? האם הבטוי "ספרא רבה" הוא הפירוש האמתי של "עבד ה"?

ברם אם משה נקרא "ספרא רבה", אין זה בזכות כתיבתו בדיו פשוט על קלף רגיל: לא משום שסיים י"ג ספרי תורה חיצוניים. עבודה זו יכלה להתבצע ע"י לבלרים פשוטים, שאינם משה. בעצמי הכרתי סופר, שבמשך חייו כתב עשרות ספרי תורה. הבת קול כינתה את משה "ספרא רבה" כי הוא כתב את ספר התורה הפנימי בתודעתם של ישראל, כי הוא הפך את כלל היהודים ואת היהודי היחיד לספר תורה.

משה הוא ספרא רבה, כי הוא כתב באותיות של אש קודש על לכותיהם של בני ישראל את דבר ה'; כי הוא הפגיש את התורה עם האישיות היהודית; כי הוא קידש את ההויה הגופנית והרוחנית היהודית בקדושת התורה.

לא י"ג הספרים החיצוניים, אלא כל יהודי שיש בו ניצוץ תורה ויהדות, נושאים בתוכם אותיות. שמשה כתב כאהבה ובקדושה בנשמת

ש
 כדי לתת תורה היה על הרבש"ע להכין אומה שתהיה מסוגלת לקבל את התורה ולממשה בחייה. בשעה שבני עשו או בני ישמעאל או בני לוט דחו את הזמנתו של רבש"ע והשיבו: כל עצמו של אביהם רוצה הוה; או כל עצמו של אביהם ליסטים הוה; או כל עצמה של ערוה שלהם היא - לא התווכח איתם הרבש"ע. הוא תפש שהצדק איתם בדחייתם את התורה, כי העור איננו מעובד, לכן אין ביכולתו לספוג את האותיות. אם כל רוחו של עם אינו מוכשר לקלוט לתוכו את הבשורה הגדולה של חיים מחודשים, אין קבלת התורה יכולה לצאת אל הפועל. בלי גווילים אי אפשר לכתוב את אותיות התורה.

בית יוסף שאול - ד / כולל ישיבת רבינו יצחק אלחנן (עמוד 83) 16290

עבודו של האדם המחודש

ממילא היה צורך שיצא לפועל קודם מתן תורה, במשך מאות שנים, תהליך איטי של עיבוד הקלף, של יצירת נפש חדשה, אופי מחודש, חינוך לקראת אדם מחודש בעל טפסי-חיים והרגלים, שהעולם ההוא לא הכיר ולא הבין. הקלף האישי היה צריך להיות ראוי לקלוט את אותיות התורה, את דבר ה' בסיני. בחירת אברהם לא עמדה על תרי"ג מצוות - מלבד מילה לא נתן לו הרבש"ע שום מצוה חדשה

R. Yishmael son of R. Nachman said: Derech erez preceded Torah by 26 generations. This is the meaning of what is written: "to guard the way of the tree of life" - "the way" refers to derech erez; afterwards, "the tree of life" which is Torah. Vayikra Rabba Chapter 9

א"ר ישמעאל בר רב נחמן עשרים וששה דורות קדמה דרך ארץ את התורה הה"ד (בראשית ג, כד) לשמור את דרך עץ החיים דרך זו דרך ארץ ואח"כ עץ החיים זו תורה. ויקרא רבה, פרשה ט

elucidated by the Alter of Slabodka:

However, upon reflection we will see that character traits and attributes are an introduction to the Torah and the primary foundation of the essence of a person, without which a person is not worthy at all of Torah ... This is the intent of the Rabbis: Derech erez preceded Torah by twenty six generations, for all of the good character traits and attributes are included in derech erez; they were ingrained in human nature and for them there is no need for the giving of the Torah. The giving of the Torah came to build on these [traits and attributes] and to command him to continue to rise heavenward to ever higher levels transcending those which are in the realm of derech erez. Or HaTzafun Vol. 1 pg. 173, 175

אולם כשנתבונן נראה שהמדות והתכונות הם הקדמה לתורה והוא היסוד הראשון במהותו של האדם אשר בלעדו איננו ראוי כלל לתורה... חוהי כוונת דברי חז"ל: כ"ו דורות קדמה דרך ארץ לתורה, כי כל המדות והתכונות הטובות כלולות בדרך ארץ והן הוטבעו באדם מטבעו ואינו זקוק עליהן למתן תורה, ואילו מתן התורה בא להוסיף עליהן ולצוותו להמשיך לעלות לדרך שמים למדרגות העולות על המעלות שהן בבחינת דרך הארץ... אור הצפון ח"א עמ' קעג, קעה

9) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סח עמוד א נטל שתי זרועותיו והניחן על לבו, אמר: אוי לכם שתי זרועותיי שהן כשתי ספרי תורה שנגללין. הרבה תורה למדתי, והרבה תורה לימדתי. הרבה תורה למדתי - ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן היס, הרבה תורה לימדתי - ולא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת.

1)

תפקיד המזוזה והתפלין הוא לתקן שני מיני חטאים שונים. מזוזה באה לתקן את החטאים המושרשים בצד הבשר של האישיות האנושית. לכן היא נכתבת על הדוכסוסטוס (בצד העליון), המסמלת את בשר האדם. מצות תפלין ניתנה כתיקון לחטאים הקשורים לצד השער של בני אדם. לכך דורשת ההלכה שייכתבו על הקלף (בצד התחתון) המתייחסת לאדם בתור איש שעיר.

2)

אבי, זכרונו

לברכה, סיפר שכאשר נעשה רב בראסיין, והלך להיפרד מן הסבא, זכרונו לברכה, אמר לו ר' חיים: הרב חייב כמו כל יהודי לתת צדקה ולעשות חסד, לא רק אם הוא טוב בטבעו, אך אפילו כשטבעו רע. אני עצמי, משה, נולדתי בעל אופי קשה ובלתי סימפאתי, אך - שברתי אותו!...

3) אמרי ג'רוני' - R. Beruit Simoni

יש להסמך לזה מה שראיתי דבר נפלא בספר המאור שבתורה להרה"ג ר' שלום צבי הכהן שפירא (חלק א' פרשת יתרו עמ' תטו-תטז) עה"פ ונגש משה לבדו (שמות כג-ב), וז"ל, איתא במדרש הגדול, אמר ר' תנחום בשעה שאמר הקב"ה למשה שיכנס למחיצה הפנימית לבדו, התחילו הזקנים קונטין בדבר, אמרו אם אין אנו ראויים ליכנס למחיצה הפנימית למה נבקשנו וכו'. מיד התחיל הדיבור מפייסן, אמר להם, הלא אתם ידעתם שבמדה שאדם מודד בה מודדים לו, מתחלה כשאמרתי למשה לך ואספת את זקני ישראל, (שמות ג-טז) ליכנס אצל פרעה הלא נשמטתם מאחוריו חמשה חמשה כמו שנאמר ואחר באו משה ואהרן אל פרעה (שמות ה-א) מי שמסר נפשו ליכנס לפני מלך. של מטה הוא יכנס לפני מלך מלכי המלכים, ואם תאמר מפני מה לא נכנס אהרן עם משה, מפני כבודן של זקנים ע"כ. פי' הרי אהרן נכנס עם משה לפרעה ומסר נפשו, והרי הוא לא נשמט כמו הזקנים ולמה לא עלה הוא יחד עם משה רבנו, ומתרץ המדרש מפני כבודן של הזקנים (ועיין שפ"ח ה' ח' אות א') באו וראו כמה חייב כל אחד לוותר מפני כבוד הזקנים. הרי אהרן היה ראוי להכנס במחיצה פנימה ולהנות מזיו השכינה והתורה, יחד עם משה, ולמה לא נכנס, התשובה היא משום כבוד הזקנים כדי לכבד זקני הדור וגדוליה חייבים לוותר על עליות עצמיות, כן התנהג אהרן וזוהי החובה עכ"ל.